

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Nowosolskiego
z dnia r.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026-2030

Nowa Sól, grudzień 2025 r.

Spis treści

Wstęp	2
I. Diagnoza	4
1. Niepełnosprawność	4
2. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie nowosolskim	7
3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	10
4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	14
5. Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy	19
6. Rehabilitacja społeczna	21
6.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	21
6.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	22
6.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	23
6.4 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	25
7. Rehabilitacja zawodowa	26
8. Dodatkowe formy wsparcia osób niepełnosprawnych	35
8.1. Program „Aktywny samorząd”	35
8.2. Program „Zajęcia klubowe w WTZ”	36
8.3. „Program wyrównywania różnic między Regionami III”	37
8.4. Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”	40
8.5. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”	41
8.6. Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie	42
8.7. Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta	43
9. Ochrona zdrowia – Wielospecjalistyczny Szpital Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	44
II. Program	48
1. Cele programu	48
2. Ewaluacja i monitoring Programu	53
Spis wykresów i tabel	54

WSTĘP

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026-2030 jest dokumentem służącym realizacji polityki społecznej powiatu skierowanej do osób z niepełnosprawnościami. Celem programu jest wyznaczenie kierunków w zakresie podejmowania działań na rzecz wyrównywania szans i włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, przy maksymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów finansowych, rzeczowych i osobowych.

Podstawowym założeniem Programu jest dążenie do stworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią im samodzielne oraz niezależne życie. Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób z niepełnosprawnościami w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacji zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym stanowi ważne zadanie władz samorządowych.

Najważniejszym problemem osób z niepełnosprawnościami jest ograniczona, często niemożliwa aktywność społeczna, prowadząca do izolacji i marginalizacji zarówno samych zainteresowanych, jak również ich rodzin. Warunkiem koniecznym do ograniczania tego stanu jest wprowadzenie działań wspierających i zapobiegających tym zjawiskom. Efektem tych działań powinien być wzrost życiowej samodzielności osób niepełnosprawnych.

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026-2030 jest wykonaniem postanowień art. 35a ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t. Dz. U. z 2025 r., poz. 913, z późn. zm.).

Program został opracowany przez Zespół pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli, Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli, Wydziału Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Nowej Soli oraz Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli.

Obowiązujący dotychczas Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nowosolskim na lata 2015-2025 wytaczał kierunki działań do końca 2025 roku. Wyniki ewaluacji realizowanego w latach 2015-2025 Programu wskazywały na to, aby kontynuować cele potrzebne do zapewnienia dobrej jakości usług oraz dalszego wsparcia osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowosolskim w najbliższych pięciu latach.

Niniejszy Program jest zgodny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nowosolskim na lata 2016-2026, Wojewódzkim Programem wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2030 oraz stanowi kontynuację działań rozpoczętych w poprzednim programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

I. DIAGNOZA

1. Niepełnosprawność

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje niepełnosprawność jako „wielowymiarowe zjawisko wynikające ze wzajemnych oddziaływań między ludźmi, a ich fizycznym i społecznym otoczeniem, efekt barier napotykanym w otoczeniu fizycznym i społecznym”. Zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych, do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami.

Niepełnosprawność biologiczna to rzeczywiste, odczuwane przez osobę ograniczenie sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności, ale bez posiadania formalnego, prawnego orzeczenia o niepełnosprawności. W odróżnieniu od tego, niepełnosprawność prawna odnosi się do stanu formalnego, gdy dana osoba ma wydane odpowiednie orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność, co jest warunkiem do ubiegania się o świadczenia, ulgi i wsparcie.

Na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność – oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Ww. ustawa wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. W zależności od stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz jej wpływu na zdolność do pracy oraz ewentualny obowiązek sprawowania opieki lub pomocy innym osobom można zostać zaliczonym do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innym osobom w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Orzeczenie o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności stanowi podstawę do korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, w tym na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych można uzyskać orzeczenie o niezdolności do pracy - całkowitą bądź częściową, które stanowi podstawę do wydania decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia (renty). Orzeczenie o niezdolności do pracy wydawane jest wyłącznie w celach rentowych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza bardzo szeroką definicję legalną osoby niepełnosprawnej. Ponadto przewiduje możliwość równego traktowania orzeczeń o niezdolności do pracy wydanych przez lekarza orzecznika ZUS z orzeczeniami o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności, tj.:

- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Osoby, które przed dniem 01.01.1998 roku uzyskały orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, także uważane są za osoby niepełnosprawne w myśl ustawy o rehabilitacji pod warunkiem, że orzeczenie to nadal jest ważne. Orzeczenia te także są traktowane na równi z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności:

- I grupa inwalidów - znaczny stopień niepełnosprawności,
- II grupa inwalidów - umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- III grupa inwalidów - lekki stopień niepełnosprawności.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

01-U - upośledzenie umysłowe,

02-P - choroby psychiczne,

03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,

04-O - choroby narządu wzroku,

05-R - upośledzenie narządu ruchu,

06-E - epilepsja,

07-S - choroby układu oddechowego i krążenia,

08-T - choroby układu pokarmowego,

09-M - choroby układu moczowo-płciowego,

10-N - choroby neurologiczne,

11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,

12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

2. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie nowosolskim

Powiat nowosolski położony jest w południowo – wschodniej części województwa lubuskiego, na granicy z województwem wielkopolskim od wschodu i dolnośląskim od południa. Sąsiaduje z powiatem żagańskim, zielonogórskim i wschowskim z województwa lubuskiego oraz głogowskim z województwa dolnośląskiego i wolsztyńskim z województwa wielkopolskiego. Jest jednym z 12 powiatów w województwie lubuskim. Obecnie powiat zajmuje obszar 77.380 ha, tj.: 774 km², co stanowi 5,53% powierzchni województwa lubuskiego.

W skład powiatu wchodzi:

- gmina miejska: Nowa Sól
- gminy wiejskie: Kolsko, Nowa Sól, Siedlisko
- gminy miejsko-wiejskie: Bytom Odrzański, Kożuchów, Nowe Miasteczko, Otyń.

Powiat nowosolski liczy **81.809 mieszkańców**, z czego 42.077 stanowią kobiety (51,43%), a 39.732 mężczyźni (48,56%). Ogółem w miastach zamieszkuje 52.622 osoby, w tym 27.596 kobiet i 25.026 mężczyzn. Wsie zamieszkuje 29.187 ludności, z czego 14.481 stanowią kobiety, a 14.706 mężczyźni.¹

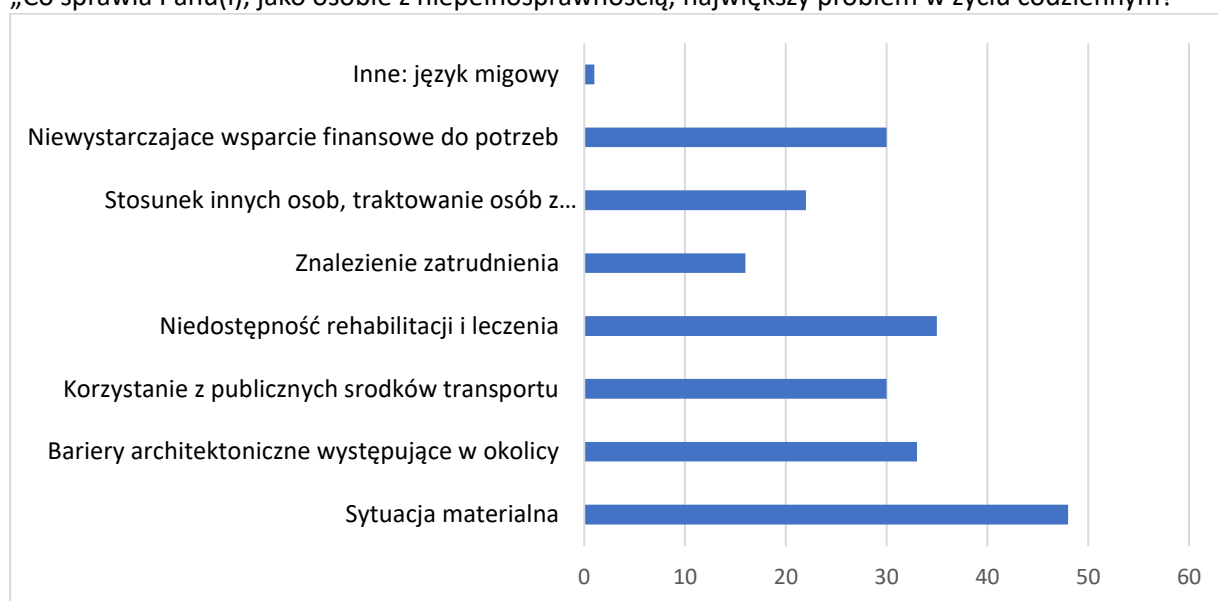
Z danych EKSMON wynika, że na dzień 31.12.2024 r. w powiecie nowosolskim liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 13.198 osób, w tym 748 osób przed 16. rokiem życia posiadało ważne orzeczenie o niepełnosprawności, natomiast 12.451 osób powyżej 16-go roku życia posiadało ważne orzeczenie o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności. Wśród osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności 1.999 posiadało orzeczenie o zaliczeniu do lekkiego stopnia, 6.797 osób orzeczenie o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia, 3.655 osób orzeczenie o zaliczeniu do znacznego stopnia. Na dzień 31 grudnia 2024 r. osoby z orzeczoną niepełnosprawnością stanowiły 16,13% ogólnej liczby mieszkańców powiatu.

We wrześniu 2025 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu nowosolskiego przeprowadziło badanie ankietowe wśród niepełnosprawnych mieszkańców powiatu. Ww. badanie miało na celu zidentyfikowanie potrzeb osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne wypełniały anonimowe ankiety zawierające 4 pytania. Łącznie ankiety wypełniło 100 osób.

¹ Źródło GUS – Bank Danych Lokalnych wg stanu na dzień 31.12.2024 r.

Z wypowiedzi osób niepełnosprawnych, na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż najważniejszymi problemami w życiu codziennym są w kolejności: sytuacja materialna, niedostępność rehabilitacji i leczenia, bariery architektoniczne występujące w okolicy. W następnej kolejności problem stanowi: korzystanie z publicznych środków transportu oraz niewystarczające wsparcie finansowe do potrzeb. Na kolejnych miejscach były wymieniane: stosunek innych osób oraz znalezienie zatrudnienia. Respondenci w badaniu ankietowym mieli możliwość wyboru kilku odpowiedzi.

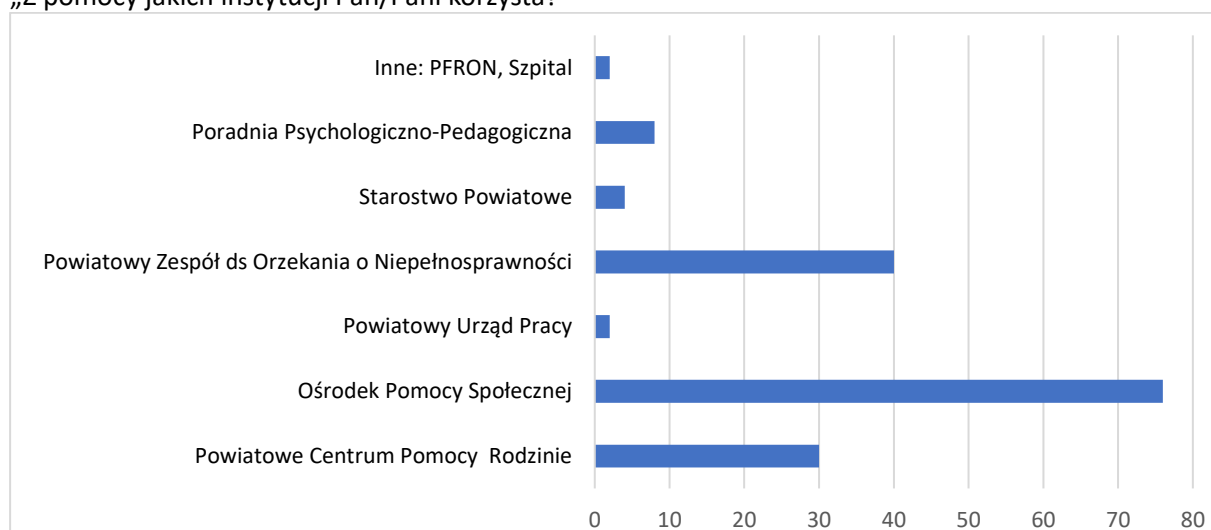
Wykres 1. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Co sprawia Panu(i), jako osobie z niepełnosprawnością, największy problem w życiu codziennym?”

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli na podstawie badania ankietowego

W ankiecie znalazło się również pytanie dot. instytucji udzielających pomocy. Na pytanie, z pomocy jakich instytucji Pan/Pani korzysta, 76 ankietowanych wskazało Ośrodek Pomocy Społecznej. Poniższy wykres prezentuje udzielane odpowiedzi.

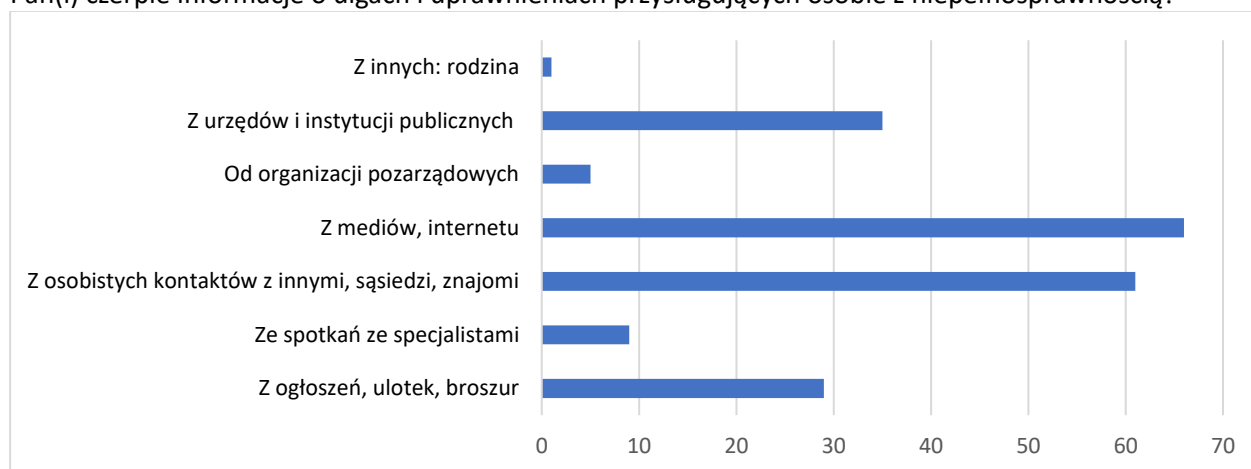
Wykres 2. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Z pomocy jakich instytucji Pan/Pani korzysta?”

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli na podstawie badania ankietowego

Możliwość korzystania przez osoby niepełnosprawne z ulg i uprawnień oraz różnych form wsparcia oferowanych przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe itp. wymaga posiadania informacji i wiedzy na ten temat. W związku z tym, w ankiecie znalazło się pytanie o dostęp do informacji o przysługujących ulgach, uprawnieniach. Jako podstawowe źródło ankietowani wskazywali media, internet. Równie istotnym źródłem informacji był osobisty kontakt z innymi osobami, sąsiadami, znajomymi. Poniższy wykres prezentuje udzielane odpowiedzi.

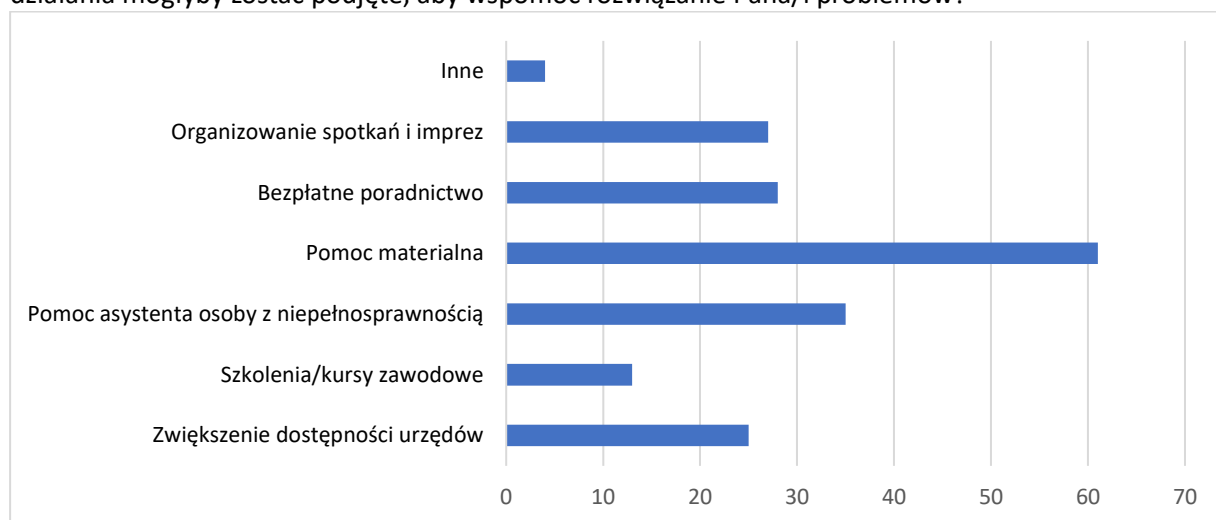
Wykres 3. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Skąd Pan(i) czerpie informacje o ulgach i uprawnieniach przysługujących osobie z niepełnosprawnością?”

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli na podstawie badania ankietowego

Wśród działań, jakie mogłyby zostać podjęte, aby wspomóc rozwiązanie problemów mieszkańców powiatu, za najważniejsze ankietowani uznali w kolejności: pomoc materialną, pomoc asystenta, bezpłatne poradnictwo, organizowanie spotkań i imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym oraz zwiększenie dostępności urzędów. Dla 13 ankietowanych ważne były również szkolenia zawodowe. 4 ankietowanych zaznaczyło odpowiedź inne działania i wskazało większy dostęp do rehabilitacji stacjonarnej, dostęp do rehabilitacji w godzinach popołudniowych, większe dofinansowanie ze środków PFRON oraz zniesienie barier architektonicznych.

Wykres 4. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Jakie działania mogłyby zostać podjęte, aby wspomóc rozwiązanie Pana/i problemów?”

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli na podstawie badania ankietowego

3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności - jako jeden z podmiotów odpowiedzialnych za poprawę działań na rzecz osób niepełnosprawnych zapewnia i rozpowszechnia:

- a) bezpłatne poradnictwo dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w zakresie przepisów z obszaru rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz pomocy społecznej,
- b) wiedzę o możliwościach i formach pomocy skierowanej do osób niepełnosprawnych.

Powyższe usługi są realizowane poprzez punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych prowadzony przy Zespole, którego celem jest udzielanie porad osobom zainteresowanym w zakresie ulg i uprawnień należnych osobom niepełnosprawnym na mocy posiadanych

orzeczeń. Punkt informacyjny wyposażony jest w urządzenia techniczne pomagające w komunikacji z osobami niedosłyszącymi, głuchoniemymi - pętlę indukcyjną oraz wideotelefon zapewniający tłumacza języka migowego.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli realizuje zadania z zakresu administracji rządowej dotyczące orzekania o niepełnosprawności, określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Tabela 1. Liczba wniosków o wydanie orzeczenia, jakie wpłynęły do Zespołu w okresie 2021-2025 (I półrocze) dla mieszkańców powiatu nowosolskiego

Rok	Wnioski dla osób przed 16-tym rokiem życia	Wnioski dla osób po 16-tym roku życia	Razem
2021	269	2 641	2 910
2022	250	2 670	2 920
2023	246	2 749	2 995
2024	304	2 763	3 067
2025	128	1 354	1 482

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, płci i zatrudnienia

		2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	I-II kwartał 2025 roku	Razem
Stopień	Znaczny	889	842	860	709	401	3 701
	Umiarkowany	1 208	1 192	1 272	1 176	689	5 537
	Lekki	307	331	442	495	294	1 869
Razem		2 404	2 365	2 574	2 380	1 384	11 107
Płeć	Kobiety	1 283	1 317	1 445	1 249	764	6 058
	Mężczyźni	1 121	1 048	1 129	1 131	620	5 049
Zatrudnienie	TAK	486	355	481	511	309	2 142
	NIE	1 918	2 010	2 093	1 869	1 075	8 965

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Analizując powyższą tabelę można stwierdzić, że liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności na terenie powiatu nowosolskiego utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Najwięcej, bo aż 49,85% stanowiły orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Orzeczenia o zaliczeniu do znacznego stopnia stanowiły 33,32% ogólnej liczby wydawanych orzeczeń, a o lekkim stopniu 16,83%. Z liczby 11.107 wydanych orzeczeń 54,54% niepełnosprawnych stanowiły kobiety, a 45,46 % mężczyźni.

Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) wg wieku

Rok	Wiek			
	16-25 lat	26-40 lat	41-60 lat	60 lat i więcej
2021	112	225	829	1 238
2022	128	201	795	1 241
2023	141	206	801	1 426
2024	137	188	761	1 294
I-II kwartał 2025	82	127	432	743
Razem	600	947	3 618	5 942

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Wśród osób z orzeczoną niepełnosprawnością najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 60 i więcej lat (ponad 53,50% wydawanych orzeczeń). Odsetek tej grupy wiekowej wśród osób niepełnosprawnych ma tendencję wzrostową, co jest dowodem procesu starzenia się społeczeństwa.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	I-II kwartał 2025 roku	Razem
1	01-U	16	20	28	22	20	106
2	02-P	104	72	106	100	67	449
3	03-L	76	83	114	92	46	411
4	04-O	74	48	32	43	26	223
5	05-R	751	761	902	802	461	3 677
6	06-E	40	32	34	45	16	167
7	07-S	504	485	485	449	279	2 202
8	08-T	116	144	145	132	74	611
9	09-M	209	213	197	191	128	938
10	10-N	355	373	362	331	152	1 573
11	11-I	153	119	151	154	102	679
12	12-C	6	15	18	19	13	71
	Razem	2 404	2 365	2 574	2 380	1 384	11 107

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Z analizy powyższej tabeli wynika, iż głównymi przyczynami wydawania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wśród osób dorosłych są schorzenia narządu ruchu (33,10%), choroby układu oddechowego i krążenia (19,82%) oraz choroby neurologiczne (14,16%).

Ww. przyczyny niepełnosprawności są ściśle związane z wiekiem. Typowe schorzenia dla osób starszych obejmują choroby układu krążenia (nadciśnienie, miażdżyca, choroba wieńcowa, udar), choroby stawów (choroba zwyrodnieniowa, osteoporoza, RZS – reumatoidalne zapalenie stawów), choroby neurodegeneracyjne (demencja, choroba Alzheimera, choroba Parkinsona).

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) wg wieku i płci

Rok	Wiek			Płeć		Razem
	0-3 lat	4-7 lat	8-16 lat	Kobiety	Mężczyźni	
2021	46	74	121	112	129	241
2022	33	58	126	94	123	217
2023	48	50	98	82	114	196
2024	43	78	112	78	155	233
I-II kwartał 2025	20	41	68	56	73	129
Razem	190	301	525	422	594	1 016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Jak widać w powyższej tabeli najliczniejszą grupę niepełnosprawnych osób przed 16 rokiem życia stanowią dzieci w wieku 8-16 lat. W powyższym okresie liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla tej grupy wiekowej stanowiła 51,67%.

Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	I-II kwartał 2025 roku	Razem
1	01-U	9	4	13	11	9	46
2	02-P	14	5	6	11	7	43
3	03-L	14	16	18	17	2	67
4	04-O	27	7	10	7	2	53
5	05-R	19	17	19	16	13	84
6	06-E	9	7	14	7	2	39
7	07-S	34	37	16	21	14	122
8	08-T	6	10	3	2	1	22
9	09-M	23	10	13	16	4	66
10	10-N	23	37	25	16	19	120
11	11-I	39	33	22	36	12	142
12	12-C	24	34	37	73	44	212
	Razem	241	217	196	233	129	1016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

O ile wśród osób powyżej 16-go roku życia najczęstsze przyczyny niepełnosprawności są od lat niezmiennie, tak w przypadku dzieci wyraźnie widać wzrost liczby wydawanych orzeczeń z tytułu autyzmu i cukrzycy.

Poza orzeczeniami o niepełnosprawności Zespół wydaje legitymacje osoby niepełnosprawnej oraz karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

Tabela 7. Liczba wydanych kart parkingowych i legitymacji osób niepełnosprawnych w okresie 2021-2025 (I półrocze) dla mieszkańców powiatu nowosolskiego

Wydane dokumenty	2021	2022	2023	2024	I kw 2025
Karty parkingowe	808	934	1 024	875	485
Legitymacje	843	901	847	855	469
Razem	1 651	1 835	1 871	1 730	954

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowej Soli udziela dzieciom, od momentu urodzenia, i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Profesjonalną pomoc zapewniają specjaliści: psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci. Poradnia diagnozuje dzieci i młodzież w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnia mechanizmy ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu, wydaje opinie, wydaje orzeczenia, udziela dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizuje zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspiera nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, organizuje i prowadzi wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,

organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dzieci od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

Liczba osób objętych rejonem działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nowej Soli w 2024 roku – 15.187. Liczba dzieci i młodzieży przyjętych przez Poradnię w 2024 roku – 1.693.

Działania podejmowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Soli w zakresie doradztwa zawodowego na rzecz osób z niepełnosprawnością:

Tabela 8. Grupowe zajęcia z preorientacji zawodowej przeprowadzane w przedszkolach, w tym dla dzieci z niepełnosprawnością. Realizacja wyżej wymienionych zajęć rozpoczęła się od roku 2021;

Lp.	Rok	Liczba dzieci przedszkolnych uczestniczących w zajęciach grupowych
1.	2021	345
2.	2022	190
3.	2023	129
4.	2024	61
5.	2025	191

Źródło: opracowanie własne

Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

Tabela 9. Grupowe zajęcia na terenie szkół podstawowych dla uczniów klas ósmych, ewentualnie siódmych, dotyczące badania ich zainteresowań zawodowych oraz informowania na temat szkół ponadpodstawowych i zasad rekrutacji do nich, dostosowane w miarę możliwości i potrzeb także do osób z niepełnosprawnością;

Lp.	Rok	Liczba uczniów klas VIII uczestniczących w zajęciach grupowych
1.	2021	80
2.	2022	367
3.	2023	217
4.	2024	137
5.	2025	130

Źródło: opracowanie własne Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

Tabela 10. Indywidualne badania preferencji edukacyjno-zawodowych uczniów kl. VII i VIII szkół podstawowych oraz pomoc w wyborze dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym dla osób z niepełnosprawnością – stosowanie narzędzi diagnostycznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, takich jak np.: Profil Zainteresowań Zawodowych dla uczniów o obniżonych możliwościach intelektualnych;

Lp.	Rok	Liczba uczniów klas VII i VIII objętych indywidualnym badaniem zawodoznawczym
1.	2021	121
2.	2022	112
3.	2023	132
4.	2024	96
5.	2025	60

Źródło: opracowanie własne Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

Tabela 11. Grupowe zajęcia na terenie szkół ponadpodstawowych, dotyczące badania zainteresowań zawodowych uczniów oraz informowania na temat możliwości dotyczących dalszego kształtowania swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej, dostosowane w miarę możliwości i potrzeb także do osób z niepełnosprawnościami;

Lp.	Rok	Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych uczestniczących w zajęciach grupowych
1.	2021	22
2.	2022	46
3.	2023	53
4.	2024	67
5.	2025	49

Źródło: opracowanie własne Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

Tabela 12. Opiniowanie w sprawie zawarcia umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z osobą niemającą 15 lat [Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1043); art. 191 § 2⁴ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 277 i 807)];

Lp.	Rok	Liczba wydanych opinii ws. zezwolenia na zatrudnienie młodocianego ucznia
1.	2021	135
2.	2022	105
3.	2023	120
4.	2024	23
5.	2025	11

Źródło: opracowanie własne Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

Tabela 13. Działalność diagnostyczna Poradni w 2024 roku

<i>Rodzaje diagnoz</i>	<i>Dzieci do 3 roku życia</i>	<i>Dzieci w wieku przedszkolnym</i>	<i>Uczniowie szkół podstawowych</i>	<i>Uczniowie szkół ponadpodstawowych</i>	<i>Młodzież nie ucząca się i nie pracująca</i>
psychologiczna	14	108	548	93	0
pedagogiczna	14	124	632	98	0
logopedyczna	24	92	298	0	0
lekarska	26	21	42	0	0
Ogółem	78	345	1420	191	0

Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

Tabela 14. Wydane orzeczenia - 2024 rok

<i>Rodzaj wydanego orzeczenia/opinii</i>		<i>Ilość orzeczeń</i>
O potrzebie kształcenia specjalnego	Niesłyszących i słabo słyszących	11
	Niewidomych i słabo widzących	26
	Z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją	34
	Z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	52
	Z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	14
	Z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim	0
	Z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	88
	Z niepełnosprawnościami sprzężonymi	45
	Zagrożonych niedostosowaniem społecznym	39
	Niedostosowanych społecznie	0
O potrzebie indywidualnego nauczania		100
O potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych		6
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego		0
Uchylające		0
Ogółem		415

Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

Tabela. 15 Wydane opinie – 2024 rok

<i>Opinia w sprawie</i>	<i>Dziecko do 3 roku życia</i>	<i>Dziecko w wieku uprawniającym do objęcia wychowaniem przedszkolnym</i>	<i>Uczniowie szkół podstawowych</i>	<i>Uczniowie szkół ponadpodstawowych</i>
Opinia związana z kształceniem i wychowaniem dziecka	9	89	191	44
Opinia o specyficznych trudnościach w uczeniu się	0	0	46	3
Opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	0	11	152	18
Opinia w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce	0	33	167	11
Opinia w sprawie przyjęcia ucznia szkoły podstawowej do oddziału przysposabiającego do pracy	0	0	3	0
Opinia w sprawie udzielenia zezwolenia na zatrudnienie młodocianego lub osoby, o której mowa w art. 191 § 21 – 23 Kodeksu pracy w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu	0	0	0	60
Razem	9	133	559	136

Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

Działalność Poradni to również badania przesiewowe w placówkach oświatowych pod kątem:

- określenia modelu lateralizacji - 25 przebadanych,
- wad wymowy - 290 przebadanych,
- wyboru kierunku kształcenia - 45 przebadanych,

łącznie w 2024 roku przebadanych zostało - 360 osób.

Ponadto w Poradni podejmowane są również takie działania, jak:

- interwencje kryzysowe na terenie placówek oświatowych oraz w miejscu zamieszkania uczniów,
- terapia z zakresu integracji sensorycznej,
- udział w szkoleniowych radach pedagogicznych,
- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla rodziców i nauczycieli,
- terapia metodą Biofeedback,
- indywidualne terapie z uczniami mającymi trudności w nauce,

- indywidualne terapie dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi: zaburzenia osobowości, zaburzenia zachowania,
- grupa wsparcia dla psychologów,
- superwizja dla osób prowadzących psychoterapię,
- terapia psychodynamiczna dla uczniów,
- obserwacje na terenie przedszkoli – analiza, ocena funkcjonowania dziecka podczas pobytu w przedszkolu,
- konsultacje z nauczycielami, dyrektorami w placówkach w zakresie trudności w funkcjonowaniu uczniów na zajęciach edukacyjnych,
- sieć wsparcia nauczycieli współorganizujących proces kształcenia.²

5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowej Soli jest jedyną placówką na terenie Powiatu Nowosolskiego, do której uczęszczają uczniowie niepełnosprawni intelektualnie.

W placówce funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi,
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy,
- Branżowa Szkoła I Stopnia,
- Zespoły rewalidacyjno-wychowawcze dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

W placówce obowiązek szkolny realizują uczniowie niepełnosprawni intelektualnie w stopniu:

- lekkim,
- umiarkowanym,
- znacznym.

SOSW kształci uczniów na poziomie szkoły ponadpodstawowej w cyklu 3-letnim w Branżowej Szkole I Stopnia oraz w Szkole Przysposabiającej do Pracy. W Branżowej Szkole

² Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

I Stopnia dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu lekkim kształcenie odbywa się na kierunkach:

- pracownik pomocniczy stolarza,
- pracownik pomocniczy gastronomii,
- operator procesów introligatorskich.

W Szkole Przysposabiającej do Pracy dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym funkcjonują pracownie: gospodarstwa domowego, introligatorsko-poligraficzna oraz pracownia rękodzieła. Edukacja w placówce prowadzona jest przez wykwalifikowaną kadrę w oparciu o indywidualne programy nauczania, dostosowane do możliwości uczniów.

SOSW dysponuje bazą lokalową dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych. W placówce są w pełni wyposażone pracownie przedmiotowe, pracownie ze specjalistycznym sprzętem komputerowym dostosowanym do niepełnosprawności uczniów oraz specjalistyczne pracownie do zajęć zawodowych i realizacji praktycznej nauki zawodu. Ponadto, placówka posiada salę doświadczania świata, centrum multimedialne, salę rehabilitacyjną, gabinety: logopedyczne, terapii pedagogicznej, a także pracownie tkactwa i garncarstwa oraz introligatorstwa. W placówce zlikwidowane są bariery architektoniczne i transportowe. Dla uczniów z innych miejscowości SOSW zapewnia miejsce w internacie (od poniedziałku do piątku) oraz całodzienne wyżywienie w stołówce szkolnej.

Liczba uczniów w roku szkolnym 2024/2025 (dane z 30 września 2024 r.) wynosiła 194 uczniów, w tym:

- 1) Szkoła Podstawowa - 131 uczniów (w tym: zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze – 28 uczniów i oddział przedszkolny – 16 dzieci),
- 2) Branżowa Szkoła I Stopnia - 34 uczniów,
- 3) Szkoła Przysposabiająca do Pracy - 29 uczniów.³

³ Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

6. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych w powiecie nowosolskim

Celem rehabilitacji społecznej, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenie w życiu społecznym. Realizacja tego celu odbywa się przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, likwidację barier w szczególności architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji, kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie wynikają z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na realizację zadań ustawowych Powiat otrzymuje środki finansowe z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Szczegółowe dane statystyczne za okres 01.01.2021 r. – 30.06.2025 r. uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli zostały przedstawione poniżej.

6.1. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej to placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia zatrudnienia możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy. Celem warsztatów jest działanie zmierzające do wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych intelektualnie, a w szczególności poprawy sprawności psychofizycznej, zaradności życiowej, rehabilitacji społecznej oraz kształcenie i rozwijanie umiejętności zawodowych umożliwiających podjęcie w przyszłości pracy.

Na terenie powiatu nowosolskiego działa jeden Warsztat utworzony w 2006 r. w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”. Jednostką prowadzącą Warsztat jest Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Pomóż nie będę sam” w Nowej Soli.

Warsztat zlokalizowany jest w dwóch budynkach mieszczących się w Nowej Soli przy ul. Wróblewskiego oraz Wojska Polskiego. Uczestnikami WTZ są dorosłe osoby niepełnosprawne z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności, posiadające w orzeczeniach wskazanie do terapii zajęciowej. Warsztat początkowo utworzono

dla 50 osób, od 31 grudnia 2020 roku liczba uczestników wynosi 65 osób. Warsztat Terapii Zajęciowej finansowany jest w 90% ze środków PFRON i w 10% ze środków Powiatu Nowosolskiego.

Tabela 16. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie działalności WTZ

Rok	Środki PFRON	Środki Powiatu	Razem
2021	1.410.240 zł	156.694 zł	1.566.934 zł
2022	1.683.240 zł	187.027 zł	1.870.267 zł
2023	1.917.240 zł	231.027 zł	2.130.267 zł
2024	2.190.240 zł	243.360 zł	2.433.600 zł
2025	2.287.740 zł	254.194 zł	2.541.934 zł

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż dofinansowanie kosztów działalności WTZ systematycznie wzrasta.

6.2. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

Turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie pod warunkiem, że:

- posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne,
- została skierowana na turnus rehabilitacyjny na wniosek lekarza, pod którego opieką się znajduje,
- w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków Funduszu,

- weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę albo poza takim ośrodkiem, w przypadku gdy turnus jest organizowany w formie niestacjonarnej,
- wybierze organizatora turnusu, który posiada wpis do rejestru organizatorów turnusu,
- będzie uczestniczyła w zajęciach przewidzianych w programie turnusu, który wybrała,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry na turnusie, ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu.

Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. W odróżnieniu od pobytów sanatoryjnych NFZ, które koncentrują się na rehabilitacji leczniczej, na turnusach znaczącą wagę przykładają się do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej.

Tabela 17. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025 (I-II kw.)
Liczba złożonych wniosków	374	648	667	630	508
Liczba zrealizowanych wniosków	307	394	181	247	157
Środki finansowe PFRON	585.546 zł	598.316 zł	333.701 zł	511.860 zł	317.028 zł

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Liczba osób otrzymujących dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w poszczególnych latach uzależniona była od wysokości środków PFRON, przeznaczonych na realizację tego zadania przez Radę Powiatu.

6.3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w ostatnich latach stało się jednym z podstawowych zadań powiatu, związanych ze wsparciem codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz procesem ich usprawniania, finansowanym ze środków PFRON.

Sprzęt rehabilitacyjny - to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych w warunkach domowych, mających za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej, możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej (np. rowery rehabilitacyjne, rotory, piłki, materace rehabilitacyjne itp.).

Przedmioty ortopedyczne - to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnnienia leczniczego (są nimi np.: aparaty słuchowe, protezy kończyn, kule, wózki inwalidzkie, gorsety, ortozy, obuwie ortopedyczne, pionizatory, materace przeciwoleżynowe itp.).

Środki pomocnicze - to takie środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź wręcz umożliwiają, funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (są nimi np.: czujniki do monitorowania glikemii, cewniki, pieluchomajtki itp.).

Liczbę osób i kwoty przyznanego dofinansowania przedstawiają poniższe tabele

Tabela 18. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025 (I-II kw)
Liczba złożonych wniosków	36	26	42	30	11
Liczba zrealizowanych wniosków	33	17	31	21	9
Środki finansowe PFRON	91.667,91 zł	57.776,80 zł	96.814,26 zł	77.042,95 zł	24.508,88 zł

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Tabela 19. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025 (I-II kw)
Liczba złożonych wniosków	1.245	999	1.516	1.664	1.545
Liczba zrealizowanych wniosków	1.161	805	1.106	1.529	956
Środki finansowe PFRON	747.409,98 zł	750.700,73 zł	1.407.422,29 zł	1.706.234,92 zł	1.113.858,82 zł

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Z analizy powyższych tabel wynika, iż liczba osób ubiegających się o dofinansowanie w ramach ww. zadania utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Świadczyć to może o postępującym procesie zachorowalności społeczeństwa i tym samym wzrastającej liczbie osób niepełnosprawnych wymagających zaopatrzenia ortopedycznego.

Należy również zaznaczyć, że ilość dofinansowań do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Mimo wprowadzonych limitów przyznawanych dofinansowań, zabezpieczenie potrzeb wszystkich wnioskodawców nie jest możliwe w ramach dostępnych środków.

6.4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Bariera architektoniczna – to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Bariera w komunikowaniu się – to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Bariera techniczna – to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne.

Podstawą przyznania dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do likwidacji wszystkich rodzajów barier jest realizacja przedsięwzięcia umożliwiającego lub w znacznym stopniu ułatwiającego osobie z niepełnosprawnością wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Likwidacja barier powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej wydajniejsze funkcjonowanie.

Dane w poniższej tabeli przedstawiają informacje dotyczące potrzeb i udzielonych dofinansowań w ramach ww. zadania.

Tabela 20. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025 (I-II kw)
Liczba złożonych wniosków	134	134	176	197	168
Liczba zrealizowanych wniosków	94	77	90	118	76
Środki finansowe PFRON	521 766,88 zł	499 957,15 zł	449 375,12	629 006,01 zł	367 707,03 zł

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Analizując dane zawarte w tabeli można stwierdzić, iż liczba osób ubiegających się o dofinansowanie systematycznie wzrasta. Mała liczba zrealizowanych wniosków wynika z faktu, iż zakres prac objętych likwidacją barier jest bardzo kosztowny, a wysokość środków PFRON nie zabezpiecza potrzeb wynikających ze złożonych wniosków.

7. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Jedną z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy są osoby bezrobotne posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Na koniec czerwca 2025 r. w rejestrze osób bezrobotnych znajdowało się 170 osób z niepełnosprawnością, co w porównaniu do stycznia 2021 r. oznacza spadek o 29 osób.

Analiza danych wskazuje na częściową poprawę sytuacji tej grupy na lokalnym rynku pracy. Należy zauważyć, że brakuje aktualnych badań określających jednoznacznie sytuację osób z niepełnosprawnością w powiecie nowosolskim. Znaczna część osób z niepełnosprawnością pozostaje poza rejestrami urzędu pracy, nie figurując ani jako osoby bezrobotne, ani jako osoby poszukujące pracy – należą do grupy osób biernych zawodowo.

Przyczyny bierności zawodowej osób z niepełnosprawnością są zróżnicowane i obejmują m.in.:

- 1) niską samoocenę i postrzeganie niepełnosprawności jako bariery życiowej, co wpływa na brak wiary we własne możliwości zawodowe,
- 2) negatywne stereotypy pracodawców, którzy często postrzegają osoby z niepełnosprawnością jako pracowników niskowydajnych,

- 3) niedostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym brak odpowiednich narzędzi, ergonomii czy dostępności,
- 4) występowanie chorób współistniejących, które dodatkowo utrudniają podjęcie aktywności zawodowej,
- 5) niski poziom wykształcenia, ograniczający dostęp do bardziej wymagających i lepiej płatnych stanowisk,
- 6) wykluczenie społeczne, prowadzące do izolacji i ograniczenia kontaktów zawodowych,
- 7) stres wynikający z długotrwałego procesu poszukiwania pracy, który może zniechęcać do dalszych prób aktywizacji,
- 8) problemy z dostępem do transportu publicznego – szczególnie na terenach wiejskich, gdzie brak infrastruktury może uniemożliwiać dojazd do pracy lub na szkolenia,
- 9) brak elastycznych form zatrudnienia oferowanych przez pracodawców – np.: pracy zdalnej, pracy w niepełnym wymiarze godzin, co jest szczególnie istotne dla osób z ograniczeniami zdrowotnymi,
- 10) brak wsparcia ze strony rodziny lub otoczenia społecznego – niektóre osoby mogą doświadczać zniechęcenia lub braku motywacji ze strony bliskich, co wpływa na ich decyzje zawodowe,
- 11) obawy przed utratą świadczeń socjalnych – część osób obawia się, że podjęcie pracy spowoduje utratę renty lub innych form wsparcia finansowego,
- 12) doświadczenia dyskryminacji lub mobbingu w przeszłości – negatywne doświadczenia zawodowe mogą zniechęcać do ponownego wejścia na rynek pracy,
- 13) brak odpowiednich kompetencji cyfrowych – w dobie cyfryzacji rynku pracy brak umiejętności obsługi komputera czy internetu może stanowić istotną barierę.

Tabela 21. Bezrobotni niepełnosprawni i ich udział procentowy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Bezrobotni niepełnosprawni	Udział procentowy
2021	192	14,36%
2022	215	15,88%
2023	212	14,58%
2024	158	9,96%
2025	170	9,86%

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Osoby bezrobotne niepełnosprawne jako grupa osób wymagająca szczególnej uwagi stanowią obecnie poniżej 10% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. W analizowanym okresie ich udział procentowy wahał się od blisko 16% do poniżej 10%.

Pomimo niewielkiej liczebności, grupa ta charakteryzuje się specyficznymi barierami w dostępie do rynku pracy, co wymaga systematycznego wsparcia ze strony instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, a także indywidualnego podejścia w zakresie aktywizacji zawodowej.

Tabela 22. Bezrobotni niepełnosprawni według miejsca zamieszkania w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Miasto	Wieś
2021	130	62
2022	152	63
2023	145	67
2024	110	48
2025	116	54

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne dominują mieszkańcy miast. Na koniec I półrocza 2025 r. liczba ta wynosiła 116 osób.

Czynniki wpływające na wyższą aktywność zawodową osób niepełnosprawnych mieszkających w miastach:

- 1) większa liczba mieszkańców miast niż wsi, co przekłada się na większą reprezentację w rejestrach urzędu pracy,
- 2) lepsza dostępność do urzędu pracy, brak konieczności dojazdu i ponoszenia dodatkowych kosztów,
- 3) bliskość zakładów pracy, co zwiększa poziom aktywności zawodowej wśród mieszkańców miast,
- 4) lepsza infrastruktura miejska, w tym dostęp do transportu publicznego, placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych,
- 5) większa liczba ofert pracy oraz szkoleń zawodowych, dostępnych lokalnie lub online.

Osoby mieszkające na terenach wiejskich napotykają na dodatkowe bariery, takie jak:

- 1) utrudniony dostęp do instytucji wspierających aktywizację zawodową,
- 2) mniejsza liczba lokalnych pracodawców,
- 3) ograniczony dostęp do internetu i technologii, co wpływa na możliwość korzystania z ofert pracy online.

Udział kobiet wśród bezrobotnych niepełnosprawnych waha się od 45% do 58%. Na koniec I półrocza 2025 r. zarejestrowanych było 95 kobiet posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, co stanowiło 55,88% ogólnej liczby bezrobotnych niepełnosprawnych.

Tabela 23. Bezrobotni niepełnosprawni według płci w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Udział procentowy kobiet
2021	89	103	192	53,65%
2022	117	98	215	45,58%
2023	96	116	212	54,72%
2024	67	91	158	57,59%
2025	75	95	170	55,88%

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Analiza danych dotyczących stopnia niepełnosprawności wskazuje, że wśród osób bezrobotnych najmniej liczną grupę stanowią osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Odsetek osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności wśród bezrobotnych niepełnosprawnych utrzymuje się na poziomie poniżej 4%. Odsetek osób ze stopniem umiarkowanym wynosi od blisko 48% do 59%, natomiast ze stopniem lekkim – od 39% do 50% w analizowanych latach.

Tabela 24. Bezrobotni niepełnosprawni według stopnia niepełnosprawności w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Znaczny	%	Umiarkowany	%	Lekki	%	Ogółem
2021	4	3,54	113	58,85	75	39,06	192
2022	5	2,33	119	55,35	91	42,33	215
2023	6	2,83	107	50,47	99	46,70	212
2024	6	3,80	83	52,53	69	43,67	158
2025	4	2,35	81	47,65	85	50,00	170

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Analizując sytuację osób niepełnosprawnych, warto przyrzeć się przyczynie ich niepełnosprawności.

Tabela 25. Bezrobotni niepełnosprawni według przyczyny niepełnosprawności w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Przyczyna niepełnosprawności	2021	2022	2023	2024	2025
Upośledzenie umysłowe	4	4	4	4	4
Choroby psychiczne	15	17	16	13	8
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	11	11	15	12	9
Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	2	1	2	2
Choroby narządu wzroku	23	18	20	11	11
Upośledzenia narządu ruchu	60	80	78	59	75
Epilepsja	9	13	10	6	10
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	18	15	15	6	11
Choroby układu pokarmowego	7	6	8	5	3
Choroby układu moczowo - płciowego	6	7	9	8	8
Choroby neurologiczne	17	22	15	15	13
Inne	22	19	21	17	16
Nieustalona	0	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Z danych tabelarycznych wynika, że najliczniejszą grupę stanowią osoby bezrobotne z niepełnosprawnością ruchową, a kolejną – osoby z niepełnosprawnością wynikającą z chorób narządu wzroku. Na podobnym poziomie liczebności znajdują się trzy kolejne grupy: osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia, osoby z chorobami neurologicznymi oraz osoby z zaburzeniami głosu, mowy i słuchu. Najmniej liczną grupę stanowią osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi oraz schorzeniami układu pokarmowego.

W przypadku niepełnosprawności wynikającej ze schorzeń psychicznych warto zauważyć, że może ona być skutkiem długotrwałego bezrobocia i towarzyszącego mu wykluczenia społecznego, które może przyczyniać się do rozwoju takich zaburzeń. Rzeczywista liczba osób bezrobotnych z tego rodzaju schorzeniami może być znacznie wyższa, ponieważ część z nich może nie być zarejestrowana w urzędach pracy.

Analiza danych z lat 2021–2025 wskazuje, że najliczniejszą grupą średnio w latach 2021–2025 były osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (45 osób). To potwierdza utrzymujący się problem długotrwałego bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych. Drugą co do liczebności grupą były osoby pozostające bez pracy przez 6–12 miesięcy (37 osób),

co może wskazywać na trudności w szybkim powrocie na rynek pracy. Najmniej liczną grupą były osoby bezrobotne do 1 miesiąca (11 osób), co może świadczyć o ograniczonych możliwościach szybkiego zatrudnienia.

Tabela 26. Bezrobotni niepełnosprawni pozostający bez pracy w miesiącach w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)					
	do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24
2021	13	35	37	24	29	54
2022	15	49	37	39	28	47
2023	7	39	50	37	34	45
2024	11	22	17	38	30	40
2025	13	24	32	26	38	37

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Biorąc pod uwagę wiek osób bezrobotnych niepełnosprawnych należy zauważyć, że dominującą grupą są osoby w wieku 55-59 lat, co wynika przede wszystkim ze stanu zdrowia osób w tym wieku oraz trudności w powrocie na rynek pracy. Średnio w latach 2021–2025 grupa ta liczyła 39 osób rocznie, co czyni ją najliczniejszą wśród wszystkich przedziałów wiekowych.

Kolejne liczebnie grupy to osoby w wieku 30–39 lat oraz 50–54 lata (po 29 osób średnio rocznie). Mniej liczne są osoby młode (18–24 lata) oraz osoby w wieku 60 i więcej lat, co może być związane z możliwością ubiegania się o emeryturę lub świadczenie przedemerytalne.

Tabela 27. Bezrobotni niepełnosprawni według wieku w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Wiek							
	18-24	25-29	30-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i więcej lat
2021	10	11	32	25	23	29	48	14
2022	13	16	36	23	32	26	51	18
2023	10	12	31	29	32	37	35	26
2024	9	9	20	19	25	27	32	17
2025	8	12	28	22	25	27	29	19

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych występują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, które

stanowiły średnio 34% ogólnej liczby osób w latach 2021–2025. Kolejne grupy to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (26%) oraz policealnym i średnim zawodowym (22%). Osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym stanowiły najmniejszy udział – po 9% każda.

Tabela 28. Bezrobotni niepełnosprawni według poziomu wykształcenia w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
2021	14	40	15	67	56
2022	17	49	21	69	59
2023	17	46	21	74	54
2024	18	34	15	60	31
2025	23	42	14	58	33

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Charakterystyka rynku pracy, związanego z produkcją w różnych gałęziach przemysłu, wskazuje, że pracę fizyczną najczęściej wykonują osoby z niższym poziomem wykształcenia. Biorąc pod uwagę wiek, poziom wykształcenia oraz staż pracy, można stwierdzić, że pracownicy fizyczni są narażeni na działanie wielu czynników sprzyjających rozwojowi schorzeń powodujących niepełnosprawność. Proces ten często trwa kilkanaście lat i kończy się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

Ponadto osoby z niskim poziomem wykształcenia często nie podejmują prób przekwalifikowania się, uznając swój poziom wykształcenia za barierę nie do przezwyciężenia. W efekcie, nie mogąc podjąć pracy fizycznej (często ciężkiej, która przyczyniła się do powstania niepełnosprawności), pozostają bierni zawodowo.

Uwzględniając doświadczenie zawodowe osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy, można stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat. Średnio w latach 2021–2025 grupa ta liczyła 45 osób rocznie, co czyni ją dominującą w strukturze bezrobotnych niepełnosprawnych. Kolejne pod względem liczebności są osoby ze stażem 1–5 lat (37 osób) oraz 5–10 lat (36 osób). Mniej liczne są osoby z doświadczeniem do 1 roku (28 osób) oraz 20–30 lat (25 osób). Najmniej liczną grupę stanowią osoby bez stażu pracy (11 osób) oraz osoby z bardzo długim stażem 30 lat i więcej (7 osób).

Tabela 29. Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Do 1 roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	20-30 lat	30 lat i więcej	Bez stażu
2021	27	32	33	49	26	11	14
2022	36	42	40	49	24	11	13
2023	36	45	36	50	27	6	12
2024	21	33	31	37	23	5	8
2025	21	33	40	39	25	4	8

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

Analizując sytuację osób niepełnosprawnych na rynku pracy powinno się również uwzględnić dane dotyczące osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy jako osoby poszukujące pracy.

Należy jednak zaznaczyć, że liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy w PUP Nowa Sól na koniec I półrocza 2025 r. wynosiła zaledwie 7 osób. Tak niewielka próba badawcza znacząco ogranicza możliwość przeprowadzenia pogłębionej analizy według szczegółowych kryteriów, takich jak wiek, poziom wykształcenia, staż pracy, doświadczenie zawodowe czy miejsce zamieszkania. W przypadku tak małej liczby osób, nawet pojedynczy przypadek może istotnie wpłynąć na wyniki, co może prowadzić do błędnych lub nieproporcjonalnych wniosków. Dlatego też wszelkie obserwacje dotyczące tej grupy powinny być traktowane jako opisowe i orientacyjne, a nie jako statystycznie reprezentatywne dla szerszej populacji osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.

Tabela 30. Poszukujący pracy niepełnosprawni w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)

Rok	Liczba osób poszukujących pracy
2021	8
2022	7
2023	7
2024	8
2025	7

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli

W grupie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy w PUP Nowa Sól na koniec I półrocza 2025 r. dominują mężczyźni, osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz mieszkańcy miast. Najczęściej występującym rodzajem

niepełnosprawności są choroby neurologiczne. Osoby te reprezentują różne grupy wiekowe, jednak najliczniejszą stanowią osoby powyżej 60. roku życia. Pod względem wykształcenia przeważają osoby z wykształceniem wyższym oraz podstawowym, a część z nich nie posiada kwalifikacji zawodowych. W zakresie doświadczenia zawodowego dominują osoby z krótkim stażem pracy (5–10 lat) oraz bez stażu. Ze względu na niewielką liczebność tej grupy, dane te należy traktować jako orientacyjne i nie należy wyciągać na ich podstawie uogólnionych wniosków.

Należy zwrócić uwagę, że z roku na rok coraz większa liczba osób niepełnosprawnych poddawana jest aktywizacji zawodowej, jednakże nadal ta grupa osób wymaga szczególnej opieki ze strony wszystkich służb. Proces wprowadzania na rynek pracy jest skomplikowany i wymaga wielomiesięcznej pracy różnych partnerów współdziałających z osobami niepełnosprawnymi. Tylko kompleksowe działania oraz indywidualny dobór rodzajów wsparcia umożliwi osiągnięcie większych efektów. Zwłaszcza, że część osób pozostaje poza rejestrami urzędu pracy i jest bierna zawodowo.

Struktura zarejestrowanych w urzędzie pracy osób niepełnosprawnych wskazuje, że większość stanowią mieszkańcy miast oraz kobiety. Często są to też osoby objęte długotrwałym bezrobociem, co podnosi ryzyko trwałego wykluczenia zawodowego. W połączeniu z trudnościami zdrowotnymi, które wpływają na zdolność do pracy lub wymagają elastycznego podejścia ze strony pracodawcy, sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy staje się jeszcze bardziej skomplikowana — prowadząc często do ich marginalizacji, ograniczonego dostępu do stabilnego zatrudnienia oraz poczucia wykluczenia społecznego. Społeczeństwo często też nie rozumie, czym jest niepełnosprawność, co prowadzi dodatkowo do braku empatii wobec tych osób.

Wykluczenie zawodowe osób z niepełnosprawnościami to problem wielowymiarowy, wymagający kompleksowych działań na poziomie społecznym, prawnym i instytucjonalnym. Kluczowe jest nie tylko znoszenie barier fizycznych, ale także zmiana mentalności społecznej i budowanie kultury pracy opartej na równości i szacunku.

8. Dodatkowe formy wsparcia osób niepełnosprawnych

8.1. Program „Aktywny samorząd”

Program „Aktywny samorząd” finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Do realizacji programu Powiat przystąpił w 2013 roku. Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach programu realizowane są dwa moduły:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu,
 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy.
2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego.
3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości,
 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.
5. Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, dla osób ze stopniem niepełnosprawności, które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 31. Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu „Aktywny samorząd”

	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025 (I-II kw)
Liczba złożonych wniosków	180	156	147	230	166
Liczba zrealizowanych wniosków	147	134	115	194	131
Środki finansowe PFRON	594.455,36 zł	552.091,41 zł	581.759,29 zł	761.975,18 zł	400.187,33 zł

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Jak widać w powyższej tabeli, program cieszy się dużym zainteresowaniem osób niepełnosprawnych. Realizator corocznie dokonuje ewaluacji programu, przeprowadzając badania ankietowe wśród beneficjentów. Pozytywna ocena beneficjentów programu „Aktywny samorząd” świadczy o trafnym doborze instrumentów aktywnej integracji, zgodnie z zindywidualizowanymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

8.2. Program „Zajęcia klubowe w WTZ”

Program „Zajęcia klubowe w WTZ” finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program ma na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Program „Zajęcia klubowe w WTZ” jest rozwiązaniem, które sprzyja aktywnemu wspomaganiu osób z niepełnosprawnością, które opuszczają warsztat w związku z podjęciem zatrudnienia oraz osób oczekujących na przyjęcie do WTZ.

Beneficjentami programu są:

- osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
- osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), znajdujące się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób, (o której mowa w art. 10f ust. 2a ustawy o rehabilitacji), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

Adresatami programu są podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej. Do udziału w programie Powiat przystąpił w 2021 roku. Zajęcia rozpoczęły się w lutym 2022 roku. Każdego roku zawierana jest umowa na realizację zajęć w okresie od 01 lutego danego roku do 31 stycznia kolejnego roku. Realizacja zajęć odbywa się w oparciu o Plan Działalności Zajęć Klubowych WTZ w Nowej Soli oraz Regulamin Organizacyjny Zajęć Klubowych.

Zgodnie z treścią Programu czas trwania zajęć klubowych dla osoby niepełnosprawnej wynosi nie mniej niż 5 godzin miesięcznie.

Tabela 32. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zajęć klubowych

Okres realizacji zajęć	Środki PFRON	Liczba uczestników zajęć
01.02.2022 r. -31.01.2023 r.	50.220 zł	9 osób
01.02.2023 r. -31.01.2024 r.	55.620 zł	9 osób
01.02.2024 r. -31.01.2025 r.	66.000 zł	10 osób
01.02.2025 r. -31.01.2026 r.	69.600 zł	10 osób

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

8.3. „Program wyrównywania różnic między regionami III”

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. Działania w programie mają na celu wyrównywanie różnic między regionami w obszarze rehabilitacji osób z niepełnosprawnością oraz dostępności, w tym na likwidację barier

w urzędach i placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, likwidację barier transportowych oraz aktywizację zawodową tych osób. Program przewiduje stosowanie zasady zwiększonej koncentracji środków w wybranych regionach i zadaniach tak, aby finansowane działania możliwie szybko przyniosły zakładane efekty.

W ramach programu Powiat Nowosolski realizuje obszary, w których adresatami mogą być dla:

1) obszaru B (likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej lub przedsiębiorstwach społecznych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie się i komunikowanie):

- gminy, powiaty,
- podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne,
- podmioty, które prowadzą środowiskowe domy samopomocy,
- podmioty, które prowadzą centra i kluby integracji społecznej;
- podmioty posiadające status przedsiębiorstwa społecznego, zatrudniające osoby niepełnosprawne,

2) obszaru D (likwidacja barier transportowych):

- placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez: organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego,
- jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej,
- gminy, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych,

3) obszaru E (dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych) – gminy, powiaty organizacje pozarządowe oraz szkoły wyższe,

4) obszaru F (tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej) - jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe,

5) obszaru G (skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych) – powiaty.

Tabela 33. Ilość zrealizowanych wniosków w obszarze B i D oraz wysokość przyznanych dofinansowań przez PFRON dla Powiatu Nowosolskiego

Obszar B i D	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025
Liczba zrealizowanych wniosków i wystąpień.	2	2	1	1	1
Suma środków finansowych przyznanych z PFRON.	56.769,90 zł	3.567,00 zł	105.000,00 zł	264.840,53 zł	151.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

W ramach programu w 2021 roku udzielono dofinansowania do:

- 1) likwidacji barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych w SOSW w Nowej Soli – zakup komunikatorów do terapii oraz sprzętu i oprogramowania wspomagającego komunikację. Dofinansowanie z PFRON 13.000,35 zł, udział własny Powiatu Nowosolskiego 11.060,50 zł,
- 2) likwidacja barier architektonicznych w budynku dydaktycznym Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Nowej Soli – zakup i montaż platformy schodowej. Dofinansowanie z PFRON 43.769,55 zł, udział własny Powiatu Nowosolskiego 35.811,45 zł.

W 2022 roku udzielono dofinansowania do:

- 1) likwidacji barier i zwiększenia dostępności w OPS Gminy Nowa Sól. Dofinansowanie z PFRON 1.358,00 zł, środki własne gminy 2.522,50 zł,
- 2) zakupu pomocy i programów do diagnozy i terapii dzieci z zaburzeniami w komunikowaniu się dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nowej Soli. Dofinansowanie z PFRON 2.209,00 zł, udział własny Powiatu 4.102,50 zł.

W 2023 roku udzielono dofinansowania do zakupu pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym osoby na wózku inwalidzkim dla Gminy Siedlisko. Dofinansowanie z PFRON 105.000,00 zł, udział własny Gminy Siedlisko 57.018,49 zł.

W 2024 roku dofinansowano likwidację barier transportowych uczniów niepełnosprawnych z terenu Gminy Kozuchów – zakup autobusu do przewozu niepełnosprawnych uczniów. Dofinansowanie ze środków PFRON 264.840,53 zł, udział własny Gminy Kozuchów wyniósł 250.529,47 zł.

W 2025 roku rozpatrzono pozytywnie wniosek Stowarzyszenia Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Nowej Soli, dotyczący dofinansowania zakupu pojazdu do przewozu osób z niepełnosprawnością na zajęcia terapeutyczne prowadzone przez Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowej Soli. Stowarzyszenie zakupiło 9-osobowy samochód przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnością (8 pasażerów +1 kierowca) Renault Trafic. Koszt zakupu 228.362 zł, dofinansowanie PFRON 151.000 zł, wkład własny Stowarzyszenia 78.362 zł

8.4. Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”

Program „Rehabilitacja 25 plus” to inicjatywa PFRON, zapewniająca wsparcie dla absolwentów niepełnosprawnych intelektualnie, mająca na celu przygotowanie ich do życia społecznego i zawodowego. Dofinansowanie z PFRON pokrywa całodienne usługi opiekuńcze, a także aktywizację fizyczną, intelektualną, społeczną i zawodową. Wnioski o dofinansowanie składają placówki edukacyjne, które chcą realizować ten program dla swoich absolwentów.

Program „Rehabilitacja 25 plus” pozwala na wypracowanie rozwiązań dotyczących zapewnienia wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Program adresowany jest do wszystkich placówek edukacyjnych, działających na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, a jego beneficjentami są absolwenci tych placówek. Beneficjenci programu – niezatrudnione dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną, które nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np.: środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej), otrzymają możliwość skorzystania ze wsparcia obejmującego całodienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej oraz zawodowej.

Dofinansowanie można przeznaczyć na:

- Usługi opiekuńcze: Całodzienna opieka oraz pomoc w utrzymaniu higieny osobistej.

- Aktywizacja fizyczna, intelektualna, społeczna i zawodowa: Udział w zajęciach usprawniających, terapeutycznych, kół zainteresowań, oraz wsparcie w rozwoju umiejętności.
- Pomoc psychologiczna i doradztwo: Wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.
- Transport: Wydatki związane z transportem beneficjentów.
- Wydatki rzeczowe i osobowe: Środki związane ze wsparciem beneficjentów.

Tabela 34. Realizacja programu w Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. J. Korczaka w Nowej Soli

	Lata realizacji programu					
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Liczba beneficjentów programu	8	8	7	10	12	14
Środki wydatkowane na realizację programu (w złotych)	77.377,28	105.840,85	136.104,92	260.746,77	290.315,43	532.980,00 (kwota przyznana)

Źródło: opracowanie własne Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

8.5. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej ” to ogólnopolskie wsparcie, które finansuje pomoc asystenta w codziennym funkcjonowaniu i życiu społecznym osób z niepełnosprawnościami. Ze wsparcia w ramach programu mogą korzystać:

- 1) dzieci do ukończenia 16. roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- 2) osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:
 - o znacznym stopniu niepełnosprawności ze sprzężeniem albo
 - o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Usługi obejmują wsparcie w czynnościach samoobsługowych, przemieszczaniu się, kontaktach z otoczeniem, a także w załatwianiu spraw urzędowych, czy korzystaniu z dóbr kultury. Usługi asystencji osobistej w ramach programu są dla uczestnika bezpłatne.

Do zadań asystenta osoby z niepełnosprawnością należy:

- wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności, takich jak higiena osobista,
- pomoc w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania (np. wyjścia, dojazdy do placówek),
- wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w korzystaniu z dóbr kultury (np. muzea, teatry),
- wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie,
- pomoc w komunikowaniu się z otoczeniem.

Program w całości finansowany jest ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli realizowało program do 2022 roku. Od 2023 roku program realizowany jest we wszystkich gminach w powiecie. Jego realizacją zajmują się Ośrodki Pomocy Społecznej. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób korzystających z usług asystenta.

Tabela 35. Realizacja programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

Jednostka realizująca program	2023 rok	2024 rok	2025 rok
MOPS Nowa Sól	31 uczestników	41 uczestników	62 uczestników
GOPS Nowa Sól	20 uczestników	18 uczestników	23 uczestników
OPS Nowe Miasteczko	12 uczestników	34 uczestników	57 uczestników
OPS Bytom Odrzański	24 uczestników	35 uczestników	49 uczestników
OPS Koźuchów	71 uczestników	107 uczestników	144 uczestników
OPS Otyń	20 uczestników	28 uczestników	28 uczestników
OPS Kolsko	6 uczestników	14 uczestników	31 uczestników
OPS Siedlisko	12 uczestników	24 uczestników	32 uczestników

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

8.6. Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie

Celem programu Dostępne mieszkanie jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych

i społecznych. Beneficjentem pomocy może być osoba z niepełnosprawnością, z dysfunkcją narządu ruchu uniemożliwiającą poruszanie się bez użycia wózka inwalidzkiego.

Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem. Wysokość dofinansowania stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego. Nie może być ona jednak większa niż równowartość iloczynu 15 m² i wartości średniego wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał, w którym nabywane jest mieszkanie, obowiązującej dla lokalizacji mieszkania nabywanego.

Powiat Nowosolski przystąpił do programu w sierpniu 2022 roku. Jednostką odpowiedzialną za jego realizację jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli. W latach 2022-2024 do realizatora nie wpłynął żaden wniosek. Pierwszy wniosek wpłynął w 2025 roku i został rozpatrzony pozytywnie. We wrześniu 2025 roku zawarto umowę z osobą niepełnosprawną i wypłacono dofinansowanie ze środków PFRON w kwocie 107.000,00 zł.

8.7. Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta

Celem Programu Mieszkanie dla absolwenta jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania, spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta.

Beneficjentem pomocy może być osoba, która spełnia warunki:

- 1) posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu, także w stopniu umiarkowanym,
- 2) posiada status absolwenta szkoły podstawowej, ponadpodstawowej (wszystkich typów szkół) lub szkoły wyższej uzyskany w okresie 36 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku lub opuszcza rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub opuszcza warsztat terapii zajęciowej (WTZ),
- 3) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- 4) złoży oświadczenie, że nie jest właścicielem mieszkania, ani nie przysługuje mu spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości realizowania aktywności zawodowej,

5) złoży oświadczenie o poszukiwaniu zatrudnienia lub o podjętym zatrudnieniu.

Dofinansowanie jest udzielane maksymalnie na okres 60 miesięcy. Dofinansowanie ma charakter degressywny i wynosi:

- 1) od 1 do 24 miesiąca – 100% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 100% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- 2) od 25 do 42 miesiąca – 70% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 70% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- 3) od 43 do 60 miesiąca – 40% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 40% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Powiat Nowosolski przystąpił do programu w sierpniu 2022 roku. Jednostką odpowiedzialną za jego realizację jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli. W 2024 roku wpłynęły 4 wnioski. 2 Wnioskodawców zrezygnowało z ubiegania się o dofinansowanie. 1 wniosek rozpatrzono pozytywnie i zawarto umowę na łączną kwotę 88.563,60 zł. 1 wniosek rozpatrzono w 2025 roku i zawarto umowę na kwotę 70.980,00 zł. W obu przypadkach, przyznana kwota dofinansowania będzie wykorzystywana przez okres 60 miesięcy.

9. Ochrona zdrowia - Wielospecjalistyczny Szpital Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

WS SPZOZ w Nowej Soli jest szpitalem wielospecjalistycznym, jednym z trzech dużych i referencyjnych jednostek w województwie lubuskim. Jednostka realizuje usługi w ramach systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej na poziomie szpitali III stopnia. Podstawowym obszarem działania Szpitala jest południowa część województwa lubuskiego, ale z usług placówki korzystają także pacjenci z innych regionów. W zakresie niektórych dziedzin medycyny np.: kardiologii inwazyjnej, chirurgii plastycznej i leczenia oparzeń, reumatologii, chirurgii naczyniowej Szpital obejmuje leczeniem pacjentów z całego województwa lubuskiego, a także województw sąsiednich.

W zakresie ratownictwa medycznego obszar działania WS SPZOZ określa Plan Działania

Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla Województwa Lubuskiego.

Wielospecjalistyczny Szpital SPZOZ w Nowej Soli ma 25 oddziałów i 22 poradnie specjalistyczne. W Szpitalnym Zakładzie Radiologii prowadzona jest diagnostyka w zakresie: rezonansu magnetycznego, tomografii komputerowej, badań rentgenowskich i ultrasonografii. Szpital zapewnia bardzo szeroki zakres badań w Szpitalnym Laboratorium Analitycznym oraz Szpitalnym Laboratorium Bakteriologiczno-Serologicznym. Posiada wiele pracowni diagnostycznych, m.in. endoskopową, elektrofizjologii, urządzeń wszczepialnych serca, elektroencefalografii, elektromiografii, patomorfologii. Prowadzi stację dializ, w której świadczenia hemodializoterapii realizowane są w trybie dostępu całodobowego. Jest dysponentem trzech zespołów ratownictwa medycznego. Zapewnia nocną i świąteczną opiekę zdrowotną.

Leczenie szpitalne

W 2024 r. hospitalizowanych było **21 136** pacjentów (bez SOR, leczenia bez ruchu chorych). Wynik ten wskazuje na stabilizację w ilości udzielanych świadczeń, szczególnie w stosunku do okresu lat 2020 – 2022 (okres pandemii COVID-19). Liczba hospitalizacji oraz realizowanych osobodni na przestrzeni ostatnich lat przedstawia się następująco.

Tabela 36. Liczba hospitalizacji w latach 2020-2024

Rok	Liczba hospitalizacji	Liczba osobodni
2020	17 417	100 020
2021	19 131	107 463
2022	19 993	108 488
2023	21 421	113 389
2024	21 136	110 568

Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

Świadczenia ambulatoryjne

Rok 2024 wskazuje na stabilizację liczby świadczeń udzielonych w poradniach specjalistycznych. Widoczny jest wzrost ilości porad w stosunku do 2020 i 2021 roku (okres pandemii).

Tabela 37. Liczba świadczeń w poradniach specjalistycznych w latach 2020-2024

Rok	Liczba świadczeń udzielonych w poradniach specjalistycznych
2020	67 654
2021	74 913
2022	81 389
2023	85 045
2024	84 634

Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

Ratownictwo medyczne

Wielospecjalistyczny Szpital SPZOZ w Nowej Soli jest elementem systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, w którego skład wchodzi Szpitalny Oddział Ratunkowy oraz trzy zespoły ratownictwa medycznego: dwa podstawowe w Nowej Soli i jeden podstawowy w Koźuchowie.

Liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego w latach 2020 – 2024 była następująca:

- 6 109 w 2020 r.,
- 7 026 w 2021 r.,
- 6 966 w 2022 r.,
- 7 268 w 2023 r.,
- 7 204 w 2024 r.

Liczba świadczeń

Ilości świadczeń udzielonych w poszczególnych obszarach działalności WS SPZOZ w Nowej Soli w latach 2020 – 2024 r. przedstawia poniższa tabela. Dane z lat 2020 i 2021 obrazują wpływ stanu epidemii na ilość świadczeń realizowanych w poszczególnych obszarach działalności szpitala, szczególnie, gdy porówna się je do analogicznego okresu roku 2019 i lat poprzednich. Dane z 2022 r. to obraz wychodzenia z pandemii.

Tabela 38. Działalność szpitala w latach 2020-2024

Lp	Obszar	2020	2021	2022	2023	2024
1	Hospitalizacje na wszystkich oddziałach	17 417	19 131	19 993	21 421	21 136
2	Porady specjalistów w ramach AOS	67 654	74 913	81 389	85 045	84 634
3	SOR (dane nieporównywalne dla roku 2020 i 2021 z latami poprzednimi - zmianę metodologii liczenia)	9 575	11 133	12 883	13 982	14 742
4	Nocna i Świąteczna Opieka Medyczna (dane nieporównywalne dla 2019 r. – inny sposób rozliczania usługi)	11 993	4 691	13 284	17 808	19 195
5	Hemodializy	8 109	7 372	7 015	7 866	8 908
6	Dializy otrzewnowe	10 59	1 488	1 257	730	944
7	Blok operacyjny (liczba zabiegów)	4 109	4 854	5 023	5 930	6 118
8	Rezonans magnetyczny	2 314	2 579	2 848	3 452	3 196
9	Tomografia komputerowa	4 366	4 519	4 868	5 460	6 289
10	Gastroskopia	465	538	624	685	584
11	Kolonoskopia	553	592	656	777	712
12	Koronografie (nowy wskaźnik w tabeli)	-	2 799	2 953	2 974	2 649
13	Koronaroplastyki (nowy wskaźnik w tabeli)	-	1 294	1 273	1 133	1 111

Źródło: Raport o stanie powiatu nowosolskiego za rok 2024

Analiza demograficzna wskazuje na trend spadkowy liczby mieszkańców województwa, spadek liczby urodzeń, ale również na wzrost liczby hospitalizacji powodowany czynnikami cywilizacyjnymi oraz wzrostem średniego wieku statystycznego mieszkańca województwa. Z powodu występowania zjawiska starzenia się społeczeństwa zwiększy się odsetek osób potrzebujących opieki zdrowotnej.

Wielospecjalistyczny Szpital SP ZOZ w Nowej Soli od lat poszerza ofertę świadczeń zdrowotnych oraz uzupełnia i modernizuje w tym celu infrastrukturę szpitalną, aparaturę medyczną i zasoby sprzętowe. Systematycznie podnoszona jest jakość udzielonych świadczeń.

II. PROGRAM

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości ich życia poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością.

Cel ten realizuje się przez wsparcie rehabilitacji, pomoc w zdobywaniu zatrudnienia, likwidację barier technicznych i architektonicznych oraz promowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

Niniejszy program opracowany został w oparciu o diagnozę sytuacji osób niepełnosprawnych oraz o aktualne potrzeby wynikające z niepełnosprawności. Przy opracowaniu programu wykorzystano badanie ankietowe oraz wyniki ewaluacji dotychczasowego programu realizowanego w latach 2015-2025.

1. Cele programu

CEL GŁÓWNY Nr 1

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Wzrost poziomu wykształcenia i umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych.
2. Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
3. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Rozpowszechnianie informacji o programach adresowanych do osób niepełnosprawnych.
2. Dofinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym.
3. Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt specjalistyczny, ułatwiający osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.
4. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
5. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych.

6. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba osób niepełnosprawnych podnoszących poziom wykształcenia i umiejętności zawodowych.
2. Liczba osób korzystających z dofinansowania likwidacji barier, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne.
3. Liczba osób uczestnicząca w turnusach rehabilitacyjnych.

TERMIN OSIĄGNIĘCIA CELU: lata 2026-2030

REALIZATOR:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

CEL GŁÓWNY Nr 2:

Kształtowanie przestrzeni wspierającej osoby z niepełnosprawnością.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnością poruszania się i komunikowania w budynkach użyteczności publicznej.
2. Likwidacja barier transportowych.
3. Tworzenie wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, przedsiębiorstwach społecznych, bibliotekach publicznych, lub prowadzonych przez organizacje pozarządowe placówkach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami poruszania się.
2. Dofinansowanie ww. instytucjom zakupu i montażu sprzętów i urządzeń wspomagających komunikowaniu się.

3. Dofinansowanie zakupu pojazdów lub dostosowania posiadanych pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych.

4. W zakresie tworzenia wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością:

- wsparcie w postaci całodziennych usług opiekuńczych przy szkole specjalnej przysposabiającej do pracy,
- aktywizacja w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej, a także zawodowej przy szkole specjalnej przysposabiającej do pracy.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba obiektów i pomieszczeń dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Liczba zakupionych pojazdów dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnością.
3. Liczba zakupionego sprzętu wspomagającego komunikowanie się osób z niepełnosprawnością.
4. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.

TERMIN OSIĄGNIĘCIA CELU:

Lata 2026 – 2030

REALIZATOR:

Wydział Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Nowej Soli.

CEL GŁÓWNY Nr 3

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji o przysługujących ulgach i uprawnieniach.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Utrzymanie stanowiska pracy utworzonego na potrzeby obsługi punktu informacyjnego.
2. Stałe monitorowanie przepisów dotyczących ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych.
3. Opracowanie i rozpowszechnianie ulotek i broszur dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych

WSKAŹNIKI

1. Liczba rozpowszechnionych broszur i ulotek.
2. Liczba spotkań informacyjnych z udziałem przedstawicieli PZON.
3. Liczba udzielonych informacji osobom niepełnosprawnym o ulgach i uprawnieniach.

TERMIN OSIĄGNIĘCIA CELU: lata 2026-2030

REALIZATOR:

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli.

CEL GŁÓWNY Nr 4

Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w dostępie do rynku pracy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Promocja aktywnej postawy zawodowej wśród osób z niepełnosprawnością.
2. Zwiększanie dostępności do miejsc pracy na otwartym rynku pracy.
3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób z niepełnosprawnością.
4. Wspieranie przedsięwzięć z obszaru ekonomii społecznej.

SPOSÓB REALIZACJI:

Cel szczegółowy 1. Promocja aktywnej postawy zawodowej wśród osób z niepełnosprawnością.

1. Pobudzanie do aktywności zawodowej w ramach kontaktów z osobami z niepełnosprawnością.
2. Promocja form pomocy oferowanych przez urząd wśród osób z niepełnosprawnością.
3. Opracowywanie projektów, programów aktywizujących osoby wymagające wsparcia, w tym dla osób z niepełnosprawnością.
4. Promocja projektów, programów związanych z aktywizacją zawodową osób, w tym osób z niepełnosprawnością.

Cel szczegółowy 2. Zwiększanie dostępności do miejsc pracy na otwartym rynku pracy.

1. Umożliwianie osobom z niepełnosprawnością zmiany, uzupełniania lub nabywania nowych kwalifikacji zawodowych przez finansowanie szkoleń.
2. Umożliwianie osobom z niepełnosprawnością nabywania doświadczenia zawodowego w miejscu pracy poprzez finansowanie staży.
3. Realizacja różnych form subsydiowanego zatrudnienia.
4. Wspieranie tworzenia ze środków publicznych nowych miejsc pracy.

Cel szczegółowy 3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób z niepełnosprawnością.

1. Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród osób z niepełnosprawnością.
2. Udzielanie wsparcia finansowego osobom z niepełnosprawnością na podjęcie działalności gospodarczej w ramach różnych form pomocy oraz źródeł finansowania.

Cel szczegółowy 4. Wspieranie przedsięwzięć w obszarze ekonomii społecznej.

1. Promowanie ekonomii społecznej jako jednego z wielu rozwiązań przeciwdziałaniu wykluczeniu zawodowemu i społecznemu osób z niepełnosprawnością.
2. Udzielanie wsparcia finansowego osobom z niepełnosprawnością na podjęcie działalności gospodarczej w ramach spółdzielni socjalnych.

WSKAŹNIKI:

1. Liczba projektów, programów opracowanych w latach 2026-2030 w ramach, których aktywizacją zostały objęte osoby niepełnosprawne.
2. Liczba osób niepełnosprawnych objętych szkoleniami w latach 2026-2030.
3. Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w stażach w latach 2026-2030.
4. Liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły pracę w ramach subsydiowanego zatrudnienia.
5. Liczba utworzonych miejsc pracy, na które skierowane zostały osoby niepełnosprawne.
6. Liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej.

TERMIN OSIĄGNIĘCIA CELU: lata 2026-2030

REALIZATOR:

Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli.

2. Ewaluacja i monitoring Programu.

Monitoring i ewaluacja Programu polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań. Monitorowanie stanowi gwarancję prawidłowej realizacji zadań wynikających z Programu, bieżącego wykrywania nieprawidłowości oraz ich korygowania. Ewaluacja polega na ocenie jakościowej i ilościowej realizacji programu, czyli faktycznych efektów w stosunku do założeń. Realizacja celów monitorowana będzie we współpracy z jednostkami realizującymi zadania poprzez uzyskiwanie rocznych sprawozdań z działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał aktualizacji w zależności od pojawiających się okoliczności formalno-prawnych oraz bieżących potrzeb.

Spis wykresów i tabel

1. Wykres 1. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Co sprawia Panu(i), jako osobie z niepełnosprawnością, największy problem w życiu codziennym?” 8
2. Wykres 2. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Z pomocy jakich instytucji Pan/Pani korzysta?” 9
3. Wykres 3. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Skąd Pan(i) czerpie informacje o ulgach i uprawnieniach przysługujących osobie z niepełnosprawnością?” 9
4. Wykres 4. Odpowiedzi ankietowanych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu na pytanie: „Jakie działania mogłyby zostać podjęte, aby wspomóc rozwiązanie Pana/i problemów?” 10
5. Tabela 1. Liczba wniosków o wydanie orzeczenia, jakie wpłynęły do Zespołu w okresie 2021-2025 (I półrocze) dla mieszkańców powiatu nowosolskiego 11
6. Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, płci i zatrudnienia 11
7. Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) wg wieku 12
8. Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności 12
9. Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) wg wieku i płci 13
10. Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, w latach 2021-2025 (I półrocze) z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności 13
11. Tabela 7. Liczba wydanych kart parkingowych i legitymacji osób niepełnosprawnych w okresie 2021-2025 (I półrocze) dla mieszkańców powiatu nowosolskiego 14
12. Tabela 8. Grupowe zajęcia z preorientacji zawodowej przeprowadzane w przedszkolach, w tym dla dzieci z niepełnosprawnością. Realizacja wyżej wymienionych zajęć rozpoczęła się od roku 2021 15
13. Tabela 9. Grupowe zajęcia na terenie szkół podstawowych dla uczniów klas ósmych, ewentualnie siódmych, dotyczące badania ich zainteresowań zawodowych oraz

informowania na temat szkół ponadpodstawowych i zasad rekrutacji do nich, dostosowane w miarę możliwości i potrzeb także do osób z niepełnosprawnością	15
14. Tabela 10. Indywidualne badania preferencji edukacyjno-zawodowych uczniów kl. VII i VIII szkół podstawowych oraz pomoc w wyborze dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym dla osób z niepełnosprawnością – stosowanie narzędzi diagnostycznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, takich jak np.: Profil Zainteresowań Zawodowych dla uczniów o obniżonych możliwościach intelektualnych	16
15. Tabela 11. Grupowe zajęcia na terenie szkół ponadpodstawowych, dotyczące badania zainteresowań zawodowych uczniów oraz informowania na temat możliwości dotyczących dalszego kształtowania swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej, dostosowane w miarę możliwości i potrzeb także do osób z niepełnosprawnościami	16
16. Tabela 12. Opiniowanie w sprawie zawarcia umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z osobą niemającą 15 lat [Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1043); art. 191 § 2 ⁴ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 277 i 807)]	16
17. Tabela 13. Działalność diagnostyczna Poradni w 2024 roku	17
18. Tabela 14. Wydane orzeczenia - 2024 rok	17
19. Tabela. 15 Wydane opinie – 2024 rok	18
20. Tabela 16. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie działalności WTZ	22
21. Tabela 17. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	23
22. Tabela 18. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	24
23. Tabela 19. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	24
24. Tabela 20. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	26
25. Tabela 21. Bezrobotni niepełnosprawni i ich udział procentowy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)	27
26. Tabela 22. Bezrobotni niepełnosprawni według miejsca zamieszkania w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.) ..	28

27. Tabela 23. Bezrobotni niepełnosprawni według płci w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)	29
28. Tabela 24. Bezrobotni niepełnosprawni według stopnia niepełnosprawności w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.) ..	29
29. Tabela 25. Bezrobotni niepełnosprawni według przyczyny niepełnosprawności w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.) ..	30
30. Tabela 26. Bezrobotni niepełnosprawni pozostający bez pracy w miesiącach w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.) ..	31
31. Tabela 27. Bezrobotni niepełnosprawni według wieku w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)	31
32. Tabela 28. Bezrobotni niepełnosprawni według poziomu wykształcenia w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.) ..	32
33. Tabela 29. Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)	33
34. Tabela 30. Poszukujący pracy niepełnosprawni w powiecie nowosolskim w latach 2021 – 2024 (wg stanu na 31.12.) oraz 2025 (wg stanu na 30.06.)	33
35. Tabela 31. Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu „Aktywny samorząd”	36
36. Tabela 32. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zajęć klubowych	37
37. Tabela 33. Ilość zrealizowanych wniosków w obszarze B i D oraz wysokość przyznanych dofinansowań przez PFRON dla Powiatu Nowosolskiego	39
38. Tabela 34. Realizacja programu w Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. J. Korczaka w Nowej Soli	41
39. Tabela 35. Realizacja programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”	42
40. Tabela 36. Liczba hospitalizacji w latach 2020-2024	45
41. Tabela 37. Liczba świadczeń w poradniach specjalistycznych w latach 2020-2024	46
42. Tabela 38. Działalność szpitala w latach 2020-2024	47